

MAGYAR LAJKA

* 3 lei

Taxa postală plătită în avans
aprobării Dir. Gen. PTT

Ngs. Ramaszetter Róbert urnak
Disztér 1-2. BUDAPEST

Főszerkesztő és a szerkesztőség elnöke:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 126 (1568) szám * Péntek, 1937 július 9

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

Egyre súlyosabbá válik Szovjet-Oroszország belső helyzete

Ujabb szovjetvezetők kerültek börtönbe. A távolkeleti hadsereg fellázadt a GPU ellen. — Harcok a mandzsú-orosz határon

Moszkvából jelentik: Szovjet-Oroszországban tovább tombol Stalin rémuralma és javában folyik a hadsereg és tisztviselői kar körében a „tisztogatási munka”. A „Daily Express” varsói jelentése szerint a moszkvai Ljubljanka és Puturki börtönök legújabb lakói: Garbasov tábornok, a moszkvai helyőrség parancsnoka, Rudstas, aki Molotov jobbkeze volt, Levanevski, a leghíresebb szovjetrepülő, Stern és Zucherman, a szovjet külügyi népbiztosság vezető hivatalnokai, Dolcki, a hivatalos Tass iroda főszerkesztője, aki öngyilkosságot kísérelt meg, mikor a GPU letartóztatta, de a golyó csak surolta fejét és végül Mironov, a berlini szovjet nagykövetség sajtóattaséja, akit fontos tárgyalások ürügyével csaltak Moszkvába, ott a GPU ügynökei várták és rabszállító kocsiban vitték a börtönbe.

Jagoda volt GPU főnök ellen szeptember 10-re tüzték ki a főtárgyalást. A vád ellene megvesztegetés és korrupció. Szeptemberre várható ítélet Rykov volt postaiügyi népbiztos és Bucharin, a félhivatalos „Izvestija” volt főszerkesztője ellen is.

Lengyel lapok hírei arról tudnak, hogy a távolkeleti szovjethadseregben az elégedetlenség már valóságos zendülésé fajult. Vladivosztokban véres összetűzés volt a katonaság és a titkosrendőrség emberei között.

Tizenöt GPU-ügynököt agyonlőttek, a katonák közül is sokan életüket veszítették a harcban.

Több tisztet és katonát letartóztattak.

UJABB FEGYVERES HATÁRINCIDENS A MANDZSU-OROSZ HATÁRON.

Moszkvából jelentik: A mandzsú-szovjet határon, a Vinokurka hegy közelében egy orosz őrzőjárat megtámadott egy japán-mandzsú különítményt, amely átjött orosz területre. Az oroszoknak sikerült visszavetni a támadókat. Még aznap erősebb japán-mandzsú különítmény vezetett támadást, amit azonban szintén megfutamítottak.

JAPÁN JELENTÉS AZ ÖSSZETÜZÉSEKRŐL.

Tokióból jelentik: A legújabb távolkeleti konfliktussal kapcsolatban a japán Domei távirati iroda a következőket jelenti: A Lubo-csiában állomásozó kínai gyalogezred tüzelni kezdett a japán helyőrségi csapatokra, majd a kínai csapatok a gyorsan segítségre sietett japán csapatmegegerősítéseket is tűz alá vették. A harc átterjedt a szomszédos helyőrségekre is. A veszteséglista adatai még nem ismeretesek. A Domei iroda azonban ezt az összeütközést az utóbbi idők legkomolyabb harcának mondja, annál is inkább, mert Észak-Kínában egyre jobban terjed a japánellenes mozgalom.

Franco tábornok sem békét, sem fegyverszünetet nem köt a végleges győzelem előtt

Kudarcot vallott a vörös csapatok áttörési kísérlete

Saint Jean de Luzból jelentik: A santsébastieni rádió jelentése szerint a nemzeti csapatok a madridi hadszíntéren megverték a köztársasági csapatokat.

Madridi jelentés szerint a köztársasági védelmi tanács közli, hogy a város felett szerdán elkeseredett légi harc volt, melyben husz nemzeti és ugyanannyi köztársasági bombavető repülőgép vett részt. A harc során egy köztársasági és két nemzeti repülőgépet lőttek le.

A nemzetiek bilbaoi jelentése szerint Franco tábornok egyik hadosztálya elfoglalta Somorostrót és külvárosait. Somorostró fontos bányavidék központja és ott van a szék-hegy a belga-francia acélvállalatnak is.

Bilbaóból jelentik: A nemzeti csapatok jelentései beismerik, hogy a baszk vörös csapatoknak a santanderi front egyik pontján si-

került a nemzetiek vonalán áttörni. A nemzetiek parancsnoksága azonban gyorsan felismerte a veszélyes helyzetet és bekerítő mozdulatra utasította csapategységeit. A bekerítés teljesen sikerült és a nemzeti csapatoknak déli irányból sikerült harapófogóba fogni az előretört ellenséget.

FRANCO NEM TÁRGYAL.

Párizsból jelentik: Itteni politikai és diplomáciai körökben nagy feltűnést keltett az a Franco-nyilatkozat, mely az „Intransigeant”-ban jelent meg. A nyilatkozatban Franco tábornok kijelenti, hogy fegyverszünetről még kevésbé békekötésről szó sem lehet, míg a fegyverek meg nem hozták a végleges döntést és a nemzetiek teljes diadalt nem arattak. Addig nem hajlandók tárgyalni sem, bárki legyen is a kezdeményező.

Népkisebbségi világnézet?

(Második cikk)

Tegnap ilyen című cikkünkben fejtegettük, hogy a „világnézet”-ként szembeállított kommunizmus, nemzeti szocializmus és demokratikus liberalizmus tulajdonképpen ugyanazon világnézetnek, a materializmusnak, három különböző világpolitikai iránya. És hogy világpolitikai irányok küzdelmében nekünk, népkisebbségeknek nem tanácsos résztvennünk, illetve értelem nélkül való dolog ott mások érdekeinek a tömegévé válnunk. Arra is rámutattunk, hogy e világpolitikai irányok mindenképpen túlnyomó, illetve jellemző az olyan tartalom, mely se gyakorlatilag, se elvileg nem kedvez a népkisebbségi létnek. A világpolitikai irányok közötti tántorgás helyett a magunk belső életébe való visszavonulást mondtuk az egyedüli helyes iránynak.

Természetesen e belső élet csak egységgel, önmagunkba záruló összetartással lehetséges, s ennek kell hogy valami közös világnézete legyen, de azt az említett világpolitikai irányok a maguk mostani szembenállásukban nem adhatják. Ezek mindenike mozgásban, egymás elleni taktikai lázban van, s mintahogyan a felhőgomolygásnak nincs állandó képe, úgy ennek a politikai küzködésnek sincs olyan végleges kialakulása, melyet egy-egy hatalom nélküli népcsoport, — amilyen a népkisebbségek mindenike, — a maga élete számára csak alkalmazkodási alapul is vehetne. És hol van még az alkalmazkodási alaptól a világnézet?

A világnézet több, mint a földi viszonyok közötti ilyen vagy amolyan elhelyezkedés. Mindenesetre több, mint a pártirányok közötti választás, amelyet mindig a célszerűségi és a hatalmi lehetőségek egyensúlya befolyásol. A világnézet annak a megállapítása, hogy az ember a világ összes körülményeit milyen állandó összefüggésben látja maga körül. Láthatja csak magát az élet központjának, vagy láthatja úgy magát, hogy másokkal együtt van rendeltetése. Eszerint lehet beszélni az egyénies (az individuálista), vagy a társias (a kollektivistá) világnézetről, melyek az önzés és az embertársi szeretet két végétét is jelenthetik, vagy e két végét között csaponganak. Mindkét irányban lehet túlzás, mely az egyéniséget éppen olyan nyomasztóvá teheti, mint a társiaságot; de éppenúgy lehet a két irányban mérséklet is, mely mindkét irányt valami elviselhető, sőt üdvös kiegyenlítésbe hozza.

Másik világnézet alakulhat a föld és a földöntulóság értékelésében. Egyik csak a földhöz kötöttségben, a testiség ápolásában, az anyagban látja az emberi élet összes függését; ez az anyagiasság, a materializmus. A másik viszont az anyagi, a testi, a földi élet fölött is még ott látja, s aránytalanul nagyobbak látja a végtelenséget, mindenben lényegként veszi észre a lelket, sőt a földi viszonyok és létalakulások belsejében is ezt a lelket látja mozgótnak; ez az eszményesség, az idealizmus. Az utóbbi világnézetnek a körében van a testi létten túli világnak, a metafizikának a területe, s a hitnek és a vallásosságának a birodalma. Ennek a körében lehet keresztény világnézetről is beszélnünk. Magát a keresztény hit alapjául szolgáló isteni kinyilatkoztatást nem szűrhetjük ugyan be a világnézet fogalmába, mert az hitünk szerint nem emberi látás, hanem Isten által adott fölvilágosítás. Azonban

az embernek ehhez való igazodása, az ember szabad akaratának ebbe az irányba való következetes és kitartó odafordulása, maga ez az emberi fölvilágosodás már világnézet. Prohászka Ottokár lángelkű fölismerése szerint „diadalmos világnézet.”

A világnézeteknek tehát ezek a nagy kategóriái vannak: individualizmus, kollektívizmus, materializmus és idealizmus. Minden tömegmozgás, vagy egyéni tevékenység e látások valamelyike szerint igazodik. Mikor a népkisebbségi lét a maga belső összetartozásának keres alapot, akkor e négy irány valamelyikében, vagy még inkább e négy irány ki-egyenlítő összhangjában kell hogy azt az alapot megtalálja. A népkisebbségek világnézetének tehát nem a világpolitikai pártirányok egyike vagy másika szerint kell alakulnia, hanem a mondott nagy elgondolások összeegyeztetésével. Egységet nem találhat a pártoskodásokban, hanem csak a maga külön népi összességének a meleg és állandó összefüggésében és szerves egybefogásában.

Ha ezt a létkövetelményt fölismerjük, akkor nyomban megláthatjuk, hogy a népkisebbségi világnézetnek sokkal erősebben kell a kollektívizmus és az idealizmus által meghatározva lennie, mint ezek ellentétei, ugymint az individualizmus és materializmus által. A népkisebbségi lét egyik legjellemzőbb tényezője például a nyelv és annak fennmaradása a maga külön fejlődésében. A nyelv jelensége azonban nemhogy fennmaradni, de még megnyilatkozni se tudna, ha csak egy egyénre szorítkoznék, ha az egyénnek az illető nyelven való beszélésre, meghallgatásra és megértésre nem volna társa. Társiaság (kollektivitás) nélkül a nyelv is elenyészik. Éppenúgy beláthatjuk, hogy az illető nyelven való további művelődés is csak úgy lehetséges, ha a nyelvhez való ragaszkodásnak lelki mozgatói vannak. Ha a nyelvet a benne levő átöröklöttség és hagyományai miatt jobban szeretjük, semhogy azt anyagi érdekek kedvéért elhanyagoljuk és elfelejtjük akarnók.

A nyelv jelenségének felhozott példájából világosan kivehetjük, hogy ennek a fenntartása is legfőként a népkisebbség kollektívizmusától és idealizmusától függ. Akármilyen egyéb olyan jelenséget veszünk is, mely a népkisebbségnek népként, népi csoportként való fennmaradására elhatározó, az mind megkívánja az egyéni önzés föladását és a népesoport minden tagja közötti emberszeretetet. A gazdasági terület is fontos fenntartója az egyénnek és így a népnek is; tehát materializmus igénybevétele nélkül nehéz elképzelni egy népkisebbség fennmaradását. Azonban *csupáncsak* materializmus

MINDENKI AZ
AURORA SORSJEGY-
ÁRUDÁT KEDVELI

Miért?

Mer taz eddigi sorsjátékok folyamán játékosai között a legtöbb milliót nyereményt osztotta ki.

Vásároljon egy sorsjegyet az AURORA-tól és meg fog győződni.

14. sorsjáték, I. osztály.
Huzás JULIUS 15.-én.

AURORA
sorsjegyaruda

Helyi cím: **UNION S. A.**
Oradea, Bulv. Reg. Ferdinand 1.

alapján el nem képzelhető, hogy a népkisebbségben élők a maguk anyagi érdekeit egymás ellen ne fordítsák, hanem ellenkezőleg egymást anyagiakban is, a saját anyagi előnyükről való lemondással is, közös szegénység vállalásával is folyton támogatják.

Ha ebből a különleges népkisebbségi szempontból számbavesszük azt az ajánlatot, hogy a népkisebbségeknek magukon belül a liberalizmusban kell keresniük az egységre vezető megalapozást, mindjárt észrevehetjük az ajánlat lényeges tévedését. A liberalizmus az egyéniség teljes felszabadulását jelenti, s annak egyedül az állammal való összefüggését, minden közbeeső társadalmi kötelék nélkül. Amellett az anyagi életben is a szabad versenyt, s kinek-kinek a saját érdekei szerinti

előtörését teszi szabállyá. Ez a felfogása azon a jóhiszemű föltételezésen nyugszik, hogy ilyen egyéni szabadjára engedéssel mindenki életrevaló lesz és ezek az életrevalók tökéletesebb közeletet alkotnak, mint az élehetetlenek. Látványos tehát, hogy a liberalizmus a maga legtisztább elképzelésében is az individualizmus és a materializmus tulzását hordja magában. Nemzeti szabadságot is csak az egyesnek ad, de nem a hagyományokból és átöröklésekből kifejlődött népesoportoknak. Az egyén és állam között ilyen közvetítő csoportosulásnak a közvetítését nem tudja elképzelni. Ez pedig világosan ellenkezik azzal a társiasággal (kollektívizmussal), ami nélkül a népkisebbségek fennmaradását és fejlődését megvalósítani sohasé lehet.

Utolsó szám

Írta: Bereczky József

— Honnan szerezhetnék egy kis pénzt? — sóhajtott a fiatalember immáron harmadszor. Atkozott pénz, éppen akkor nincs, mikor a legnagyobb szükség volna rá! De talalkája mégis van az embernek. Ritkán, de van. Most mi a csodát csináljon. Egész este mégsem sétálhatnak. Milyen jó volna valahova beülni egy pohár borra.

Már megpróbált mindent, ami egy ilyen tavaszi vasárnap délutánon lehetséges, de még egy pengőt sem tudott szerezni. Pedig az idő múlik. Alig pár perc s a ligetbe ér, ahol Zsuzsi várja.

Kicsit éhes is volt. Három napja nem evett komoly ételt. És most ráadásul még ez a talalk! — Mi lenne, ha nem mennék el? — villant át agyán a mentő gondolat. Ezt nem teheti meg. Nem várakoztathatja meg hiába a kislányt. Elmegy és enyhe rosszulra hivatkozva, hamarosan elbúcsúzik Zsuzsikától!

A körüton sokan jártak de senkisémet törődött a fiatalemberrel, Stolc Imre úrra, aki megállott a csemegekereskedés fényes kirakata előtt és újra felsóhajtott:

— Vajjon honnan szerezhetnék egy pénzt! Ebben a pillanathban valaki észrevesz megérintette a vállát és nyugodtan, a hangja beszédhez szokott emberek letompított hangján megszólította:

— A levegőből barátocskám! Stolc ijedten hátrált két lépést. A másik, középkorú, elegánsan öltözött úr keserűen mosolygott rá, kihúzta magát, köhintett és újra megszólalt:

— Látom, ön nem hisz nekem. Pedig mi sem

könnyebb ennél, — ekkor jobbkarját lassan vállmagasságba emelte, tenyerét megforgatta a levegőben, aztán felnyúlt a feje fölé.

Stolc most már érdeklődéssel figyezte a háborodottat, de amaz nem zavartarta magát. — Hopp! — hangzott az elfojtott kiáltás és az idegen úr magába lendített újjai között már egy gyüretlen, új ötszáz bankjegyet tartott.

— Na, nézze barátocskám! Fontos az, hogy az ember higgyen... Ha ön sopánkodik, sóhajt, jajgat, akkor sohasem lesz pénze. Pedig a pénz itt hever az aszfalton, úszik a víz színén, lóg a levegőben, szinte fut az ember után, csak meg kell állnunk és utána kell nyúlnunk... Így!

A bankjegyet négyrészt összehajtotta és szolgálatkészen nyújtotta a megbűvölt Stolc felé, aki szédülten hebegte:

— De kérem!

— Sose röstelje... Vegye csak el! A mai világban nem szegény az ilyesmi. Én is elvinném a maga helyében.

Stolc elvette a pénzt és zavartan tartotta kezében.

— Csak tegye el, fiatalember!

Stolc mellényzsebébe süllyesztette a pénzt. Amaz búcsúzásképpen kezét nyújtott és megveregette vállát. Aztán köszönetet, hálaalkodást sem várva, tovább sietett.

Stolc megtapogatta a mellényzsebéjét. Ott érezte az összehajtott bankjegyet. Nem volt ideje a dolog felett táprengeni, mert a toronyóra már nyolcat mutatott.

Zsuzsit elvitte egy vendéglőbe. Nem kérkedett vagyonával, de könnyelműen szórakodott. Kiadós vacsorát és hozzá „móri” bort rendelt, a negyvenesből.

Zsuzsi kedves volt, jóízűen evett s ivott is. Szeme csillogott, még az is eltűrte, hogy Imre neha mezsímogatta a kezét.

Efél felé a leánynak mennie kellett. Stolc harsányan kiáltotta:

— Fizetek!

A főúr számolt. Stolc a mellényzsebébe nyúlt és energikus mozdulattal, a büszkeségtől és az elfogyasztott ételektől dagadtan dobta az asztalra mellényzsebéből — az elhasznált vasúti jegyet.

A főúr diszkrétan mosolygott a trétán. Stolc fehérebb lett, mint az asztalterítő, Zsuzsika rosszat sejtve, megremegett és szegyenében alpirult, a fiatalember átkutatta összes zsebeit, izgett, mozgott a széken és többször is elismétezte:

— Határozottan emlékszem, hogy idettem a pénzt.

A főúr már nem mosolygott, egy szemrebbé néssel odaintette az egyik pincért, majd a tulajdonos is odajött. A helyzet határozottan kétségbeejtő volt.

— Hiszen nekem adta ide a pénzt — jelentette ki Zsuzsi elkeseredetten.

A főúr fellélegzett. A kiszolgáló pincérnek hirtelen más asztalnál akadt dolga, Stolccal forogni kezdett a világ. Zsuzsi átszámolta a jegyzéket, fizetett és felállt. Az utcán csak annyit mondott:

— Kedves Imre, ettől a kellemetlenségtől megkímélhetett volna... Miért nem mondta meg, hogy nincsen pénze — ezzel aztán ott is hagyta a lesujtott ifjút és felszállt az első villamosra.

A variettében hetek óta üres házak előtt játszottak. Az igazgatóság erősen vattázott. Mára hirdették az utolsó előadást és hogy megtöltsék a nézőteret, többszáz jegyet osztottak szét.

Stolc is ott feszengett a földszinten. Egyik barátja cipelte magával. Az előadást sikeresen végigszemlélte. Az utolsó szám Yo-si-hitő, a búvészek-bűvésze. A japán csoda következett.

Előadást tartott a jugoszláv miniszterelnök a Vatikánnal kötött konkordátum jelentősegeről

Belgrádból jelentik: Stojadinovics miniszterelnök szerdán délután a többségi párt végrehajtó bizottsága előtt ismertette a Szentzékkal kötött konkordátum történetét. A megállapodást a Jetics-kormány idejében, 1935-ben kötötték meg véglegesen. Ezután már teljesen lehetetlen volt új tárgyalásokat kezdeni. A különféle oldalról elhangzott bírálatokra utalva Stojadinovics bebizonyította, hogy azok igazságtalanok. Majd a Vatikántól kapott magyarázat alapján foglalkozott az egyezménynek legfőképpen támadott négy cikkével. Ez a magyarázat más világtársba helyezi az egyezményt, mint ahogyan azt a jogosulatlan kritikák beállították. Kimutatta, hogy a szerb ortodox egyház továbbra is elvégzi az állami érdekek védelmét és ezt a konkordátum elfogadásáról szóló törvényekben is hangsúlyozni fogják. Ugyanezért gondoskodni fognak a többi felekezetekről is. Az értekezleten résztvevők elhatározták, hogy a konkordátumot jóváhagyó javaslat elfogadását fogják előmozdítani.

Az érdekeltek szíves figyelmébe!

Ezúton hívjuk fel mindazok szíves figyelmét, akik még nem egyenlítették ki az 1937 II-ik félévi díjat, hogy ha azt akár megbízottunk útján, akár közvetlenül augusztus 15-ig kiegyenlítik, alábbi nyeremények kisorsolásában részt fognak venni:

I-ső díj: Az ősz folyamán megrendezendő olaszországi ut fele költségének megtérítése mellett a nyertes résztvesz gyönyörű utunkon. Esetleg az ugyancsak ősszel megrendezendő párizsi uton vesz részt mindössze 4000 lei költségghozzájárulás megtérítése ellenében.

II-ik díj: Egy heti nyaralás a Fekete-tenger melletti Constațan, esetleg egy heti nyaralás Episcopesti gyógyfürdőben.

III-ik díj: Egy darab negyedes sorsjegy, négy osztályon keresztül érvényességgel.

IV-ik nyeremény: Egyéves ingyenes lapföldés, 1938 január 1-től kezdődőleg.

V-ik nyeremény: 10 nyertes között 1—1 világhírű regény kerül kisorsolásra.

Ne késlekedjék átutalását már most teljesíteni.

Palesztina felosztásának nyilvánosságra hozott tervét általános ellenzéssel fogadják

Nagy izgalom előzte meg az angol vizsgálóbizottság jelentésének közzétételét. A zsidók, arabok és lengyelek is ellene vannak a tervnek

Londonból jelentik: Eredeti terv szerint nyilvánosságra hozták a palesztinai angol vizsgálóbizottság jelentését, amelynek egyes részletei egyébként már eddig is ismeretesek voltak. A jelentés megállapítja, hogy a palesztinai zsidók és arabok között áthidalhatatlan ellentétek mutatkoznak, melyeket csak Palesztinának három részre való felosztásával lehetne kiküszöbölni.

A felosztás következőképpen történne: Palesztina egyik része önálló marad, másik része önálló zsidó állam lenne, végül a fennmaradó területét Anglia újra népszövetségi mandátumot kapna.

Az angol fennhatóság alá rendelt terület Jeruzsálem, Betlehem és Názáreth városokra és környékükre terjedne ki, továbbá a Jeruzsálemtől a tengerpartig vezető folyosóra s ezenkívül az angol kormány ideiglenes ellenőrzést gyakorolna Haifa, Akra és Tiberias városok felett. A népszövetségi mandátum szerint Anglia fenntartaná Jeruzsálem és Betlehem szenthely jellegét és vállalná az összes vallási alapítványok és szentélyek védelmét. Jaffa az arab állam külső része

lenne megfelelő folyosóval (koridorral). A szerződés biztosítaná az átmenő forgalmat az arab állam és Haifa, továbbá a zsidó állam és Egyiptom határai közt. A terv megvalósítása után az angol kormány tovább is vállalná a felelősséget Palesztina békéjéért és rendes kormányzásáért. A szerződés biztosítaná a kisebbségek jogait minden államban. Tekintettel az arab állam és Transzjordánia szegénységére, az angol kormány kétféle millió fontot engedne át évente az arab államnak és a zsidó állam is készpénzsegélyt lenne kénytelen folyósítani az araboknak. A palesztinai államadóságot megosztását külön pénzügyi bizottság végezné.

Jeruzsálemből jelentik: A jelentés nyilvánosságra való hozatalát óriási izgalom előzte meg egész Palesztinában. A palesztinai zsidó nemzeti tanács kiáltványt intézett a lakossághoz, melyben mindenkit csendre, rendre és fejelemzettségére int. A palesztinai kikötőkbe angol hadihajók érkeztek, melyek készenállnak arra, hogy zavartások esetén a rend helyreállítása érdekében közbejéjenek. Hasonlóképpen a nagyobb városokban

Nyáron a KÖLNIVIZ SOKKAL szükségesebb, mint valaha

...mert megszünteti az izzadás kellemetlen következményeit.

De csakis a jó kölnivíz nyújt kielégítő eredményt. Mon Atout kiváló kölnivíz és diszkrét és édes illatu, amely kielégíti a legmagasabb igényeket is.

Fürdő után, Mon Atout kölnivízzel való le-dörzsölés hűsít, üdit, erősít — valóságos jótétemény az egész test számára.

MON ATOUT

KÖLNIVIZ, a Lady cég kreációja

Más híres Lady készítmények: CHAT NOIR, PERLE DE PARIS, JOCKEY CLUB, JAZZ.

Nem csak toalett-asztalra és utinecessairejébe, de ritkúljébe is való egy kis üveg Mon Atout kölnivíz. Nyáron nélkülözhetetlen!

repülőgépeket rendeltek, melyek a városok felett cirkálnak.

LENGYELORSZÁG SEM KIVÁNJA PALESZTINA FELOSZTASÁT

Varsóból jelentik: A „Gazetta Polska” című lap, a lengyel kormány hivatalos organuma legutóbbi számában a következőket írja Palesztina felosztásának terve kapcsán:

„Ha igazak az angol sajtó jelentései Palesztina felosztásáról, úgy Lengyelország kénytelen lesz negatív magatartást tanúsítani a királyi bizottság jelentésével szemben. Lengyelországot lényeges érdekek fűzik egy nagy zsidó kivándorláshoz és ezért mindig pozitív álláspontra helyezkedett a cionizmussal szemben. Ha azonban a jövő zsidó állam — az angol sajtó jelentései szerint — oly kicsi lesz, hogy mindössze 350 ezer zsidó befogadására lesz képes, Palesztina eivézti jelentőségét Lengyelország számára, mint a lengyel zsidókérdés megoldásának eszköze.” A kormányparti lap a továbbiakban Jabotinszky „evakuálási” tervével foglalkozik és kijelenti, hogy a kormány helyesli ezt a tervet, amely 75 ezer zsidó évi kivándorlását irányozza elő a legközelebbi tíz esztendőre. A lap végül felhívja a kormányt, hogy Londonban éppúgy, mint Genfben határozottan foglaljon állást Palesztina felosztása ellen.

A ZSIDÓKNAK ÉS ARABOKNAK SEM KELL A TERVEZET

Londonból jelentik: A palesztinai bizottság indítványa nemcsak Palesztinában, hanem Londonban is nagy feltűnést keltett. A lapok megállapítják, hogy a terv tulajdonképpen kompromisszumos megoldás, melyet előrelathatólag úgy arab, mint zsidó részről el fognak utasítani

Keresztyén unió?

Irta: Victor János

A fenti cím alatt a „Magyar Szemle” c. budapesti folyóirat protestáns részről választ közöl Bangha Bélának arra a cikkére, melyet ugyancsak az említett folyóirat februárban hozott a keresztyén unió nagy kérdéséről. Annak idején a Bangha-cikket is teljes terjedelmében közöltük. A választ is szükségesnek láttuk közölni, mert nagyszínű eszmecsere kibontakozásának a körvonalai mutatkoznak benne. A vallásos gondolkodás mélysége és lendülete nyer vele, ha e választ cikkben foglaltakat is szerető figyelemmel elolvassuk. A választ cikk gazdag tartalma és nemes hangja is megérdemli ezt a szerető figyelmet. A választ cikk írója, Victor János, a budapesti református teológia tanára.

Ahhoz a nagy kérdéshez, amelyet fenti cím alatt Bangha Béla e folyóirat februári számában felvetett, az alábbiak protestáns részről való szerény hozzászólások akarnak lenni — nem pedig a protestáns álláspontnak a kifejtése. Ez utóbbi feladatra különben is csak szorosabb elhatárolással: a református álláspont képviselésében vállalkozhatnék a sorok írója — más, arra illetékes egyén számára hagyván fent az ágostai evangélikus álláspont képviselését. Nem is tartoznék ilyen természetű írás e lap hasábjaira. Mindkét protestáns egyháznak megvan a maga sajtója és vannak egyéb megnyilatkozási alkalmai is, ott kell mindegyiküknek elvégeznie ezt a teendőt. Megállapítható, hogy ez nem is csak pusztán követelmény, mert mind református részről, mind evangélikus részről szinte azonnal megszólalt Bangha Béla cikkére a visszhang s a február óta eltelt hónapok alatt cikkeknek, beszédeknek, nyilatkozatoknak egész sora látott napvilágot protestáns részről. Ezeknek ismeretével nem foglalkozhatunk, még a legvázlatosabb formában sem. De annyit megállapíthatunk, hogy Bangha Béla cikke általános elismerést helyeslést és örömet váltott ki a protestáns közvéleményben. Itt-ott megszólalnak ugyan ezzel kapcsolatban a panaszos bírálat hangjai is, amelyek visszatérnek efajta, a keresztyén egyházak viszonyait érintő kérdésekben a múltban történt megnyilatkozásoknak a szóban forgó cikk modorától és szellemétől eltérő hangnemére. De ez a háttér csak annál jobban kidomborítja az általános kedvező fogadtatást, amellyel ez a cikk találkozott. Az sem mond ellent fenti megállapításunknak, hogy magát a cikk érdemi lényegét, a keresztyén unió gondolatát a protestáns megnyilatkozások nem tudják valamilyen lelkendező, naiv optimizmus szellemében tárgyalni. Hiszen etekintetben is csak a Bangha Béla cikkével való egyetértésüket juttatják kifejezésre — lévén ennek a cikknek is tekintélyes része éppen az unió útjában álló nehézségek felsorolása, amelyek ma teljesen megoldhatatlannak látszanak.

„Bangha Béla az ellentétek fölé emelkedő tárgyilagossággal foglalkozott a felvetett kérdéssel”

A protestáns részről megnyilvánult elismerés nem kis részben annak szült, hogy Bangha Béla nem csak igyekezett, hanem kiváló mértékben tudott is cikkében katolikus álláspontjától elvonatkozni és az ellentétek fölé emelkedő tárgyilagosság szempontjából foglalkozni a kérdéssel. Ugyanez az igyekezet vezet e sorok íróját is és protestáns voltának csak annyiban óhajt eközben szerepet juttatni, hogy belülről mégis jobban léven tájékozott a protestáns világban, mint amennyire a legjobb igyekezetű, objektív külső szemlélő is lehet, ennek révén egyben-másban kiegészítheti, vagy helyesbítheti Bangha Béla fejtegetéseit. Hiszen azoknak értékét mivel sem kisebbítheti az a megállapítás, hogy katolikus író a legszerencsésebb esetben hű interpretációját, mint ahogy áll ugyanez a tétel vice versa is.

Az ellentéteken így felülemelkedni igyekvő eszmecsereknél számolni kell egy komoly koc-

kázattal. — azzal t. i. hogy bizonytalan: mennyiben képviselheti az ember éppen ebben a tárgyilagosságban a saját táborát és mennyiben szól pusztán a maga nevében? Valószínű, hogy csak kevesek részéről várhat helyeslést, Természetes, hogy élni az ilyen hűvös, tárgyilagossággal nem lehet. A madár már csak igazán szabadon szálldos el mindenféle határok és sorompók felett, — fészkelni mégis vagy innen, vagy túlra kénytelen ő is. A legfelfoglatlanabb ember is csak alkalmi felröppenésekre keresheti fel az erre is, arra is egyformán kitekintést nyújtó magasságot. Egyébként pedig oda van kötve a maga határozott állásfoglalást jelentő lelki otthonához. Egyáltalán nem csoda, ha sokan ki sem tudnak mozdulni annak egyoldalú nézőpontjából s a tárgyilagosságra felemelkedőket nem tud-

„...a kérdés nemcsak a magyarságnak, hanem az egész nyugati keresztyén művelődésnek a sorsát érinti...”

Hozzátenni a cikk tartalmához egy lényeges szempontból lehetne valamit. Legalább azt hiszem, nem tévedek, ha nélkülözöm Bangha Béla fejtegetéseiben annak a kiemelését, hogy milyen életbevágó jelentőséggel bírna a keresztyén egyházi unió, vagy — ami a közelebbi megvalósíthatóság körén belül esik — már az unió pusztán vágyát is érző feleknek lelkiületben és magatartásban egymáshoz való testvéri közelsége is, éppen a mi magyar nemzetünk számára. Hiszen az itt-ott elmérgesedő viszonylatok tarthatatlansága abból tűnik ki a legszembeszökőbben, hogy a nemzeti léleknek azt az egységét látszik veszélyeztetni, amelyet maroknyi magyarságunknak a jelenkor történeti forrongásain való átmentése feltétlenül megkövetel. A cikk nyilván azért nem foglalkozik a kérdésnek ezzel a vonatkozásával, mert maga a kérdés nemcsak a magyarságnak, hanem általában az egész nyugati keresztyén művelődésnek a sorsát érinti a jelenlegi válságos időkben, egyébként pedig erre a külön magyar szempontra úgyis mindig gondolunk, ha nem beszélünk is róla. Az alábbiakban is mindig rá gondoltam fogunk hallgatni róla, megmaradva a tárgynak. Bangha Béla által megvont körében.

Meggyőződésem szerint katolikusok és protestánsok között teljes lehet a megegyezés cikkének minden lényeges pontjában. Probája lehet ennek a cikk végkövetkeztetése: „Lehet-e keresztyén unióról szó? Egyelőre sajnos alig, de a távolabbi jövőben talán mégis”. Ennek mind a tagadó, mind az igenlő része általános elfogadásra számíthat. Nyersebb szövegezésben ugyanezt úgy is lehetne mondani: katolikus-protestáns unióról, mint *gyakorlati javaslatról* a jelenben szó sem lehet, de mint *óhajról* és *élményről* mégis lehet, sőt kell róla beszélni. Komoly tényező, aki számot is tart arra, hogy komolyan vegyék, egyik részről sem közelíthetik ma a másikhoz ilyen indítvánnyal. Es másfelől mégis érdemes és szükséges a gondolatot napirenden tartani abban a bizonyosságban, hogy egyszer majd, valamilyen, ma még egészen elképzelhetetlen módon és ma megrendelkezésünkre nem álló erők működése által, ez a kérdés megoldhatóvá, tehát gyakorlati programmá is válhatik. A „credo quia absurdum” elve szerint az emberi tehetetlenséget s annak ellenére egyúttal egy magasabb elkötelezettséget is egyaránt érző, pesszimizmust és optimizmust egyként átfogó „dialektikus” lelkülettel kezelendő tehát a kérdés.

„Absurdum” — mert mindkét oldalon áthághatatlan akadályok merednek az égnek. Ezek között első helyen állnak a Bangha Béla cikkében is első helyen szereplő dogmatikai akadályok. A „második akadály-csoport”: a történelmi, amellyel a cikk foglalkozik nem tenné olyan reménytelenné a helyzetet. Természetes, hogy évszázadokon át kiépült hadállások

ják elkísérni kirándulásaikra.

A legrosszabb eshetőségekre — hogy az ilyen tárgyilagossági kísérletekért még a saját álláspontja elleni hűtlen árulás gyanúja, vagy egyenesen vádja is érheti az embert — a jelen esetben szerencsére nem kell gondolnunk. Komolyabb veszedelem azonban az, hogy az embert eszerbenhagyják a vele együvé tartozók s csak alig néhányad magára marad. A Bangha Béla cikkében említett történelmi példák is — a felvilágosodás és a romantizmus jelesei által felvetett unió-javaslatok — azért alig többek történelmi kuriózumoknál, amelyeknek semmilyen gyakorlati kihatásuk nem volt, mert bennük csupán előkelő magánvélemények szólaltak meg.

Azonban egyetérthetünk Bangha Bélával abban, hogy ma valamivel mégis kedvezőbb a helyzet. Bizhatunk az objektivitás hangjainak megértő visszhangjában — ha nem is nagyon széles, de minőség tekintetében annál szatótevébb körökben. Ezért az eszmecsere megindítása bizonyára megérte a fáradságot és nem kell hiábavaló munkának tekintenünk a folytatását sem.

máról-holnapra nem bonthatók szét. Ehhez sok idő kell. De ez a kellék magától is adódik. Az évek, évtizedek, nemzedékek, korszakok jönnek és mennek. A tradíciók, ha csak tradíciók volnának, természetesen mállanának és morzsolódnának. Különösen olyan „átmeneti” világban, amilyent a mi nemzedékünk él. Még földesuszamlásszerű, hirtelenné gyorsuló eltolódásokra is számíthatnánk a tömegek lelkében. Ha csak a múltnak bizonyos emlékei választanak el a felektől, csak idő kérdése volna, hogy a múlt távolodásával együtt lassanként elhalványodjanak ezek az emlékek is és végül eljőjön egy fordulat, amelynél az utókor a múlt iránti teljes kegyelet megőrzése mellett is függetleníti magát tőle és a saját kora szellemi és gyakorlati követelményei szerint teljesen átrendezi hadállásait. Az, hogy nemcsak „igen sok élesre fent csatabárdot kellene előlenni”, hanem „ami még nehezebb: igen sok fájó emléket kellene eltemetni, igen sajnó keserűségekre fátolt borítani”, nem volna szabad, hogy ez esetben megoldhatatlanná tegye a kérdést. Ez egyszerűen az érdekelt fél keresztyéniségének a komoly próbája volna csupán. Ha a keresztyéniségnek egyik nagy missziója ebben a világban az, hogy segítsen feloldani minden megmerevedett engesztelhetetlenséget akár egyének, akár közösségek között — akkor képviselői, az egyházak, nem vállalhatnak azt a szűgyent, hogy éppen egymás közötti viszonylataikban nem tudnak engedelmessékedni a megbohosító szeretet nagy parancsának.

„A dogmatikai ellentéteknek nemcsak a teológiai tanulmányt érdeklő papirosformájuk van”

A harmadik fajta az „érzelmi és politikai ellentét”, amellyel a cikk foglalkozik — kellő időt véve számításba — szintén nem volna leküzdhetetlen. A cikk is úgy beszél erről, mint „a dogmatikai és történelmi ellentétek természetes eredőjéről” — tehát amazoknak az akadályoknak az eloszlásával önként elmúlnának az efajta nehézségek is.

De ott vannak, hogy visszatérjünk a kiinduláshoz, a dogmatikai ellentétek. S itt jó szem előtt tartanunk azt a tényt, hogy a dogmáknak lelkiület- és jellemformáló hatásuk van: rajtuk, mint tartó csontvázon egy bizonyos jellegzetes eleven lelkiség alkaia épül fel; s ez akkor is megtartja jellegzetes képét, ha egyes egyéneken, vagy akár egyes nemzedékek többségében megrendült is a dogmák tekintélye. Egyszóval a dogmatikai ellentéteknek nemcsak a teológiai tudományt érdeklő papirosformájuk van, hanem eleven történelmi valóságként jelentkeznek, még ha sokakban öntudatlanul is.

(Második közlemény következik.)

Megjegyzéseim végére tartok font egy ideig a keresztyén eszmecsere felé.

Ehséglázadás Francia-Marokkóban

Párizsból jelentik: Francia-Marokkóban éhínség pusztít a sivatagi lakosság között. Egy hatszázfőnyi csoport Marakesben megtámadta a törvényszék épületét, pénzt és élelmet követelt, majd amikor ezt megtagadták, megrohmozták az épületet és a zűrzavarban három asszonyt és két gyermeket agyonapostak. A rendőrség ideiglenes táborban helyezte el a tüntetőket és ellátta őket a legszükségesebb élelemmel.

Pacelli biboros avatja fel a Vatikán pavilonját a párisi világkiállításon

Párizsból jelentik: Pacelli biboros-államtitkár pénteken Párizsba érkezik. Délután felavatja a világkiállítás vatikáni pavilonját. Mánap a montmartrei Sacre Coeur bazilikában misézik, majd Lisieuxbe megy, hogy résztvegyen a Kis Teréz tiszteletére rendezett ünnepségeken. Julius 13-án délben a köztársasági elnök vendége lesz, délután pedig Delbos külügyminiszter teát ad tiszteletére.

Párizsból jelentik: Lisieuxban szerdán kezdődött meg az országos eucharisztikus kongresszus. A vasárnapi felvonuláson részt vesz Pacelli biboros-államtitkár is. Pacelli mint pápai legátus érkezik Franciaországba. Ennek nagy jelentőséget tulajdonítanak, mert 1801 óta most történik először, hogy a Szent-szék legátust küld Franciaországba. A francia kormány és hatóságok ünnepélyes fogadtatásban részesítik a pápa küldöttét.

a betegek
diétás
kosztját
készítse el
"SPHINX"
ételolajjal

Per az aradi megyefőnökség ellen a kisebbségi nyelvű cégtáblák betiltása miatt

Aradról jelentik: A múlt év december havában az aradi megyefőnökség rendeletet adott ki, amelyben eltiltotta a cégtáblák kisebbségi nyelven való feliratait. A rendelet a közigazgatási törvény végrehajtási utasításának 10-ik szakaszára hivatkozott és szigorú megtorlásokat helyezett kilátásba a rendelet ellen vétőkkel szemben.

Ez a tilalom természetesen az ügyvédek cégtábláira is vonatkozott, mire dr Parecz Béla ügyvéd, a Magyar Párt aradi tagozatának elnöke

közigazgatási perrel támadta meg a megyefőnökség rendeletét.

A kereset elsősorban alkotmányellenesnek nyilvánította a rendeletet, majd a párizsi kisebbségvédelmi szerződésre és a közigazgatási törvény adóügyi szakaszaira hivatkozott és kérte a megtámadott rendelet hatálytalanságát.

A közigazgatási pert tegnap tárgyalta a tábla Dumitrescu-Iancovici-Lambrino-tanácsa, amely előtt Parecz Béla dr képviselőjében fia, Parecz György dr ügyvéd jelent meg. Parecz György dr részletesen ismertette a tárgyalás során a kereset jogi alapját és kifejtette, hogy a megtámadott rendelet nemcsak alkotmányellenes, de súlyosan sérti a párizsi kisebbségvédelmi szerződés egyes szakaszait is. Ez a szerződés többek között szabad nyelvhasználatot biztosít a kereskedelmi életben a kisebbségnek és így nem lehet eltüntetni a cégtáblák magyar vagy németnyelvű feliratait sem. A továbbiak során Parecz dr arra hivatkozott, hogy a közigazgatási törvény 184-ik szakasza intézkedik az idegennyelvű cégfeliratokról és kimondja, hogy abban az esetben, ha a cégtáblán a román felirat kisebb az idegennyelvű feliratnál, akkor a kereskedő nyolcszoros illetéket köteles fizetni, míg

egyenlő nagyságu feliratok esetén csak egyszerű illeték kötelező.

A közigazgatási törvény tehát kifejezetten tudomást vesz az idegennyelvű feliratokról

már pedig a magyar és német nyelvek nem is minősíthetők idegeneknek kisebbségtakta vidékeken.

Igy tehát az aradi megyefőnökség rendelése nemcsak alkotmány-, de törvényellenes is, még abban az esetben is, ha a közigazgatási törvény végrehajtási utasításának 10-ik szakaszára hivatkozik, amely valóban tiltó rendelkezéseket

tartalmaz a cégtáblák ügyében. Ezért Parecz dr kérte a táblát, hogy mint közigazgatási bíróság nemcsak a megyefőnöki rendeletet, de a közigazgatási törvény végrehajtási utasításának tizedik szakaszát is mondja ki hatálytalannak.

A belügyminisztérium képviselőjében Petric József dr állami ügyvéd a kereset elutasítását kérte érdektelenség címén, míg az aradi megyefőnökség képviselőjében Bejan Romulus dr vármegyei igazgató ugyancsak a kereset elutasítását kérte azon a címen, hogy egyetlen államban sem engedik meg az "idegennyelvű" cégtáblafeliratokat. Különös véletlen folytán Bejan dr állításának bizonyítására éppen Csehszlovákiára hivatkozott.

A tábla végül úgy döntött, hogy július 13-án hirdeti ki ítéletét a cégtáblák feliratának ügyében.

Törvénytelen a kisebbségi cégtáblákat tiltó rendelet

Timisoaráról jelentik: Deta község bírása hónapokkal ezelőtt rendeletet adott ki, amelyben eltiltotta a kisebbségi nyelven megszüvegett cégtáblák alkalmazását és előírta, hogy a kereskedők és iparosok csak románnyelvű cégtáblákat függeszthetnek ki. A detai bíró rende-

lete ellen az érdekeltek Büchel Ferenc dr utján fellebbeztek a timisoarai közigazgatási felülvizsgálati bírósághoz, amely kimondotta, hogy a detai bíró rendelete törvénytelen és ezért hatályon kívül helyezendő.

Lengyel katonai küldöttség tárgyal a román nagyvezérkarral

A tárgyaló felek a két állam szoros barátságát hangsúlyozták

Bucuresti. Saját tud. Napok óta a fővárosban tartózkodik Stakievitz lengyel vezérkari főnök vezetésével egy katonai küldöttség, mely román katonai körökkel fontos tárgyalásokat folytatott. A tanácskozások szerdán véget értek. A „Capitala” című lap értesülései szerint a hadsereg őszi hadgyakorlatain számos külföldi katonai személyiség is jelen lesz és ez alkalommal mutatják be a hadsereg új felszerelését.

A lengyel katonai küldöttség Stakievitz tábornokkal az élén tegnap Anghelescu hadügyminiszter kíséretében meglátogatta a constantai hadikikötőt. A hadügyminiszter szerdán délben diszebedet rendezett a lengyel katonai küldöttség tiszteletére. Stakievitz és Anghelescu pohárköszöntői a lengyel-román barátságot és katonai bajtársiasságot hangsúlyozták.

Tíz esztendő telt el Lindbergh első útjától a rendszeres óceánrepülőjáratig

Hétfőn indult meg a rendszeres angol-amerikai óceáni repülőjárat Európa és Amerika között. Az óceánfölötti rendszeres légi járat első repülőgépei simán értek célhoz. (A lapokból.)

Tíz esztendeje, hogy az óceán végtelen vize felett egy huszonöt esztendő, szőke fiatalember betenézett a partatlan messzeségbe, a cél felé, amely valahol, ködök, viharok, veszedelmek, leskelődő halál mögött várt rá. Körülötte sikoltott a szél, előtte a roppant hengerekben bőmbőlve robbant a benzín, szél vágta az arcát, mellette két szárny feszült, gyenge alkotmány, emberkéz csinálta madár: egy repülőgép nyergébe szíjazva az amerikai Lindbergh kapitány ült, hogy ugyanazon az úton, amelyen csak néhány órával előbb bukott le új Ikaroszként a francia Nungesser és Coli, elérje Európát.

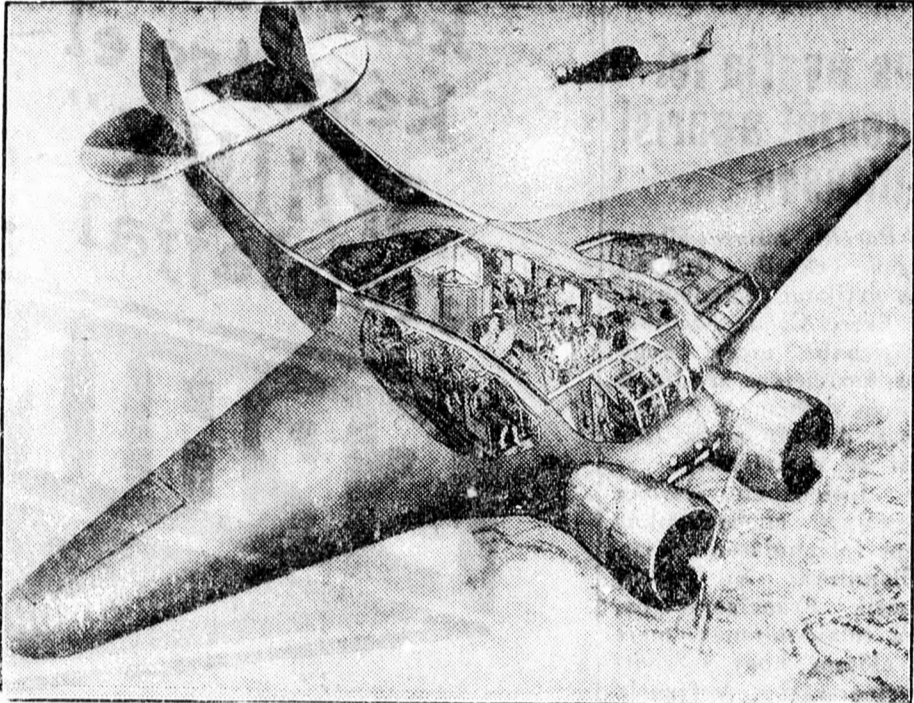
Negyven óra hosszat csak a motorok dörögését hallotta, nem látott semmit, csak alatta lenn a végtelen tengert. Egy lélek nem volt körülötte sehol. Egyedül verekedett az elemekkel, a halállal, egy pillanatra le nem hűnyta a szemét, amelyet véresre márt a sós levegő és a szél, keze meg nem reszketett egy percere sem az emeltyűkön és kormányon: az ember volt, az örök Ember, aki, mióta kimondta az első szót, elgondolta az első gondolatot, örökös csatát vív a világgal, a dolgokkal, a világ és a dolgok megismeréséért, meghódításáért.

Tíz esztendeje éppen. A népek és országok, mint azelőtt és azóta is, gyűlölettel izzón néztek egymással farkasszemet, de negyven óráig, amíg ez a magányos fiatal férfi az egyetemesség pioniorjaként lebegett a fehér-tarajú hullámok fölött, megszűnt a gyűlölet. Egyetlen gond volt, egyetlen kérdés, egyetlen probléma minden szívben: vajjon elérte-e a hőst a partot vagy alábukik a magasságból és mindörökre jeltelen sirba temeti az óceán?

És az ember, a gyenge ember, Lindbergh kapitány a géppel, amelyet forró koponyák gondoltak el és emberi akarat alkotott, diadal-maskodott az örök ellenség: az elemek erején. Negyven órai repülés után leszállt Párizs mellett, a le-bourgeti repülőtéren, a megálmódott álmot, az óceánrepülés valósággá vált. Lindbergh kapitány gépe, a Spirit of St. Louis, mintha ösvényt és utat vágott volna valami sűrű bozóthoz: nyomán egymásután kelték szárnyra a gépmadarak, hogy ma tíz esztendővel a nevezetes évforduló után, úgy induljanak már a nagy repülőterekről Amerika felé, vagy onnan Európa földjére, mint ahogy valaha egyik várostól a másikig jártak megszokottan, menetrend-pontossággal a vonatok.

A nevezetes évfordulót nemzeti ünnepnapoknak kijáró fennyel és lelkesedéssel ülte meg egész Amerika s ugyanígy emlékezett Lindbergh ezredes nagyszerű teljesítményére az egész emberiség. Jubilál az óceánrepülés s

mégis könnyű szőnik a szemünkbe, ha arra gondolunk, hogy az a férfi, akiért tíz esztendővel ezelőtt az egész világ versengett, akinek

Óriásrepülőgép az Óceán felett.

Megirtuk, hogy sikerrel startolt az amerikaiak új óceánjáró repülőgépóriása, a „Clipper“, amely 16 óra alatt tette meg az utat Uj-Fundland és Irország között. Képtűn az óriásrepülőgépet mutatja, annak kényelmes berendezésével.

Jókai özvegye köszönőlevelet irt Hodzsa Milánnak

„A hatást fokozta az a tény, hogy a beszéd azon a nyelven hangzott el, amelyen a felejthetetlen művek megjelentek”

Pozsonyból írják: Annak a hatalmas visszhangnak a keretében, amely Hodzsa Milán miniszterelnöknek a Jókai Mór-szobor alapkövetélteli ünnepségen Komáromban elmondott beszédét követte, méltóan illeszkedik bele egy levél, amelyet a minap kézbesített a posta magyarországi bélyegzővel a prágai Kolowrat-palotába.

Már a komáromi ünnepség előtt felmerült az a kérdés, hogy Jókai Mór özvegye, születési Nagy Bella, a Vigaszínház volt művésznője, akit a legnagyobb magyar mesemondó 1899-ben vett feleségül, eljön-e az ünnepségre, amelyen a nagy író szülővárosa szoborral örökíti meg nagy szülőtte emléket. Az író özvegyét azonban gyenge egészségi állapota miatt nem engedték kitenni az utazás izgattnak s a családot, mint ismeretes, Hegedűs Loránt, volt magyar pénzügyminiszter és Jókai-Irász Miklós képviselték.

Jókai Nagy Bella az ünnepség után június 25-iki kelettel hosszabb megleghangu levelet intézett Hodzsa Milánhoz, melyben meghatott hangon mond köszönetet az ünnepi beszédért és méltatásért. Ez a levél ekes bizonyítéka annak a hatásnak, amelyet a komáromi beszéd kiváltott s amely alkalmas lehet arra, hogy a két szomszédos ország nepei között a kölcsönös megbékélés lelki útját hathatósan egyengesse.

A levél szövege így hangzik:

Nagyméltóságú

Dr. Hodzsa Milán úrnak,
a Csehszlovák köztársaság miniszterelnökének,
Praha.

Köszönetes Uram!

Mély megilletődéssel és őszinte örömmel olvastam azt a szép beszédet, amelyet megdicsőült férjem, Jókai Mór szoboravatható-

nek letétele alkalmával Komáromban tartani szíves volt.

A hatást csak fokozta az a tény, hogy e beszéd azon a nyelven hangzott el, amelyen a megdicsőült az ő felejthetetlen műveit írta.

Egészségi állapotom — sajnos — megátott abban, hogy az ünnepségen személyesen is megjelenhessek, de így a távolból is éreztem, hogy Excellenciád szavait is ugyanannak a szeretetnek és megértésnek szelleme hatotta át, amely boldogult uramat is egész életében és minden írásában vezette.

Boldog vagyok, hogy Jókai szelleme a alapkövetélteli ünnepén oly magasan álló s hivatott szószólóra talált Excellenciádban, mert ebben újabb bizonyítékok látok arra, hogy az ő szelleme nemcsak ott van jelen, ahol a művészet erejével szebbé kell varázsolni a múltat, hanem ott is, ahol államférfiúi bölcseséggel elő kell készíteni a jövőt.

Fogadjon Nagyméltóságod mély tiszteletnek, hálás köszönetemnek és kiváló nagyrabecsülésemnek őszinte kifejezését

Budapest, 1937 június 25.

Özve. JÓKAI MÓRNÉ s. k.

Elvezetesebb olvasmány el sem képzelhető, mint

Erdősi Károly:

MUMIÁK és MINARÉTEK

című útleírása.

Egyiptom csodás világa a maga minden varázsával megjelenik e könyvben, amelynek szép illusztrációi csak emelik a könyv értékét és vonzó erejét.

Ara gyönyörű vászonkötésben 200 Lej és portó.

Megrendelhető:
a Magyar Lapok könyvosztályánál.

Kühár Flóris:

Bacslangok, sicak,
kupa-lák Ara 40 lej és portó.

tanulmányok és utijegyzetek.

Kapnato könyvosztályunkban.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, fél évre 400
negyedévre 210, egy hétre 70 lej.

Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felöltszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Ciujai szerkesztő: **dr. Sulyok István**

Ciuj, Piat. Unirii 13.

Szerzőknek nem örvényel meg és nem adunk vissza.
Csak a választásbélyeges magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucaresti időjárásutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Élénkebb nyugati légáramlás, több helyen záporos és zivatar. A hőmérséklet csökken.

HARMINCÖT MILLIÓÉRT ELKÉSZÜL I. CAROL ÉS I. FERDINAND KIRÁLYOK EMLEKMŰVE. Bucarestből jelentik. Csütörtökön lamandi Victor vallásügy miniszter megbeszélést folytat Mestrovicsal, a hírneves jugoszláv szobrászsal, aki a fővárosba érkezett, hogy aláírja azt a 35 millió leiről szóló szerződést, amely két nagy emlékmű elkészítésére vonatkozik. A szoborművek I. Carol és I. Ferdinand királyok emléket örökítik meg. A szobrászművész a szerződés aláírásakor tízmillió leit vesz át.

Mihály nagyvajda a tisztiképző iskola másodéves növendéke. Bucaresti. Saját tud. Mihály nagyvajda kadettformestert, július elsőjével beírták a Principale Carol tisztiképző iskola második évfolyamára.

SASKAHAD ISMAIL ÉS TULCEA MEGYÉK. BEN. Bucarestből jelentik: Ismail és Tulcea megyékben sáskarajok lepték el a termőterületeket és óriási pusztításokat végeznek a kiérett magtermésben. Gociu alminiszter Arion egyetemi tanár kíséretében a helyszínre érkezett, hogy a sáskák kiirtására vonatkozó eljárást szakszerűen levezessék.

ZÁRLAT ALÁ HELYEZTEK EGY SVÉD KERESKEDELMI GÖZÖST. Bucaresti. Saját tud. A román hatóságok zárlat alá helyezték a „Lola” nevű svéd hajót, mert lengyelországi tranzit-árut szabályellenesen rakodott be. A hajó nem hagyhatja el addig a kikötőt, amíg ki nem rakja a szabálytalanul felvett lengyel árut.

Bemutatta megbízólevelét Csehszlovákia új bucaresti követe. Saját tud. Tegnap mutatta be a királynak megbízólevelét Veverka, az új bucaresti csehszlovák követ. Ezalkalommal mondott beszédében a békepolitika folytatásának szükségességét hangsúlyozta és kijelentette, hogy minden erejével rajta lesz, hogy Románia és Csehszlovákia között a politikai, gazdasági és művelődési barátság szálait erősítse.

Uj világrekordra készül Bazu Cantacuzino herceg. Bucaresti. Saját tud. Bazu Cantacuzino jelentette a Román Légihajózási Szövetségnek, hogy július 9-én megkísérli, hogy 5000 kilométeres távon új világrekordot állítson fel. Az utvonala: Fundulea—Tunis—Párizs—Fundulea. Indulás július 9-én éjjel két órakor a zimniceai repülőtérről.

OROSZORSZÁGBAN NAPIRENDEN VANNAK A VASUTI BALESETEK. Tokióból jelentik: A japán távirati iroda jelentése szerint a távolkeleti orosz vasuti szolgálat teljes esődöt mondott. Ugyszólván napirenden vannak a vonatkisziklások és a forgalmat teljesen ellenőrizhetetlenül bonyolítják le. Az utóbbi napokban 164 vasutat lóttek ismét agyon.

Veszedelem gyári és hajóüzem Londonban. Londonból jelentik: Az elmúlt éjszaka a kikötő egyik kénygárában kigyullt a raktárépület. Az épület teljesen leégett. A kikötőben felraktározott sok vegyi anyag miatt a robbanás óriási veszedelemet jelentett, ezért az egész város tűzoltóságai megfeszített erővel dolgoztak. Így is csak nagy nehézségek árán sikerült a katasztrófát megakadályozni. Ugyanebben az időben kigyullt az „American Traveller” amerikai tehergőzös felülzete. A hajó rakományai elpusztultak és a gőzös is súlyosan megrongálódott.

FARKASOK PUSZTÍTÁSA BESSZARÁBIA-BAN. Bucaresti. Saját tud. Az elmúlt éjjel Lapusna megye több falujának határában farkasfalkák tüntek fel, amelyek sok állatot feléltak. Bocici községben a farkak negyven juhót téptek szét. A farkasok kiirtására hajóvadászlatot kezdtek.

HAZAKIVÁNKOZNAK AZ OROSZORSZÁGBAN ÉLŐ ROMÁNOK. Bucarestből jelentik: Az „Informația” jelentése szerint az utóbbi időben igen sok román nemzetiségű szovjet alattvaló repatriálását kérte, mert erkölcsi és anyagi helyzetük elviselhetetlen. Különösen a Tiraszpol környéki román lakosság kíván hazatérni. Ciunta moszkvai román követ vette át a repatriálási kérvényeket és megtette az intézkedéseket a szovjetkormánytól.

Tankhajó balesete Orsovánál. A Traján uszályhajó két kőolajjal megtöltött tankkal Turnuseverinből elindult Orsova felé. A Vaskapu kijáratánál a 6155. számú tank, amely hatvan vagon kőolajat tartalmazott, belekerült az áradatba és nekiütődött a sziklának. A tank oldala meghasadott, úgyhogy a kőolaj kezdett kicsurogni belőle. Az uszályhajó parancsnoka a tankot partira vontatta, majd értesítette az orsovai kikötői parancsnokságot. Nemsokára üres tankot hoztak, amelybe átöntötték a megsérült tank tartalmát.

Jelentkezett már

a Fekete-tengeri társasnyaralásunkra?

Ha nem, úgy

jelentkezzék sürgősen

lapunk utazási osztályánál, Oradea, Str. Regele Carol 5 szám.

Részvételi díj 2940 lei.

A részvételi díjban bennfoglalatik: a vasuti jegy Oradea—Carmen-Sylva és vissza, étkezés kitűnő éttermekben, lakás elsőrangú szállodákban, strand belépő-jegyek, autókörutazások, különböző szórakozások, borralalók, stb.

Indulás augusztus hó 5-én. Jelentkezés július 22-ig.

Vakmerő utonállók megtámadtak egy CFR társasgépkocsit és annak utasait kirabolták. (Bucaresti.) Vakmerő banditatámadást követtek el a Ploesti környéki petróleumvidéken a CFR egyik társasgépkocsija ellen. A társasgépkocsi a Baicoiu—Movila Vulpei uton haladt keresztül, amikor kénytelen volt megállítani, mert egy autó keresztbe állt meg előtte az uton. A társasgépkocsi vezetőjére három vasrudakkal felszerelt bandita vetette rá magát, majd súlyosan bántalmazták a jegyszédőt és az utasokat is, akikről értéktárgyakat vettek el. A sofört súlyos állapotban szállították kórházba. A kifosztott utasok jelentést tettek a prahovai csendőrségnek, mely bevezette a nyomozást. Az utat eltorlaszoló autó 7398 bucaresti rendszámot viselt.

Egyezményes listával megy Odorheiu város és Odorheiu vármegye magyarsága a közigazgatási választásra. Odorheiu. Saját tud. Odorheiu vármegye és Odorheiu város magyarsága a július végén tartandó közigazgatási választásokra már az előkészületeket megtette. Minthogy a Liberális párt ajánlatot tett a magyar pártnak, hogy úgy a vármegyei, mint a városi tanácsot választására közös listával menjenek, a magyar párt elnökitanácsa a kérdést megfontolás tárgyává tette és úgy határozott, hogy amennyiben a magyarság számarányának megfelelő tagság biztosíthatik úgy a városi, mint a vármegyei tanácsosok listáján, akkor nem zárkozik el attól, hogy közös listával vegyék fel a választási küzdelmet. A megbeszélések még folyamatban vannak és valószínűnek látszik, hogy a meg egyezés a közös listára nézve sikerülni fog.

HALALOS SZERENCSETLENSÉG A BANYÁBAN. Simleul-Silvaniei. Saját tud. Megrendítő szerencsetlenség történt tegnap Camar község határában, az ottani kőbányában. Kőfejtés közben egy nagy szikladarab ráesett Sárosi Samu munkásra s teljesen maga alá temette a szerencsétlen embert. A közelben dolgozó többi munkások természetesen azonnal segítségére siettek s negyvenhez kiszabadították a rázuhanat kőrakás alól, ekkor azonban már halott volt. A többi mászás szikladarab valóságos felismerhetetlenségig ronsolta össze. Felesége és három gyermeke gyászolják. A csendőrség megindította a vizsgálatot.

* Az oradeai Szent Orsolya Záróban folyó év szeptemberében továbbképző tanfolyam nyílik, ahol modern nyelveket, gyorsírást, gépirást, kézimunkát, szabást, varrást, festést, kereskedelmi levelezést tanulnak a növendékek. A háztartásban és gazdaságban (főzés, állattenyésztés, kertészet) is gyakorlati kiképzést nyernek az intézetnek a város közelében lévő kis mintagazdaságában, ahova hetenként kimennek. Bővebb utasítást az intézet ad. Orsolya-zárda, Oradea.

AZ ÖZVEGY CIGÁNYKIRÁLYNÉ AZ ÚJ CIGÁNYKIRÁLY LETARTÓZTATÁSÁT KÉRI. Varsóból jelentik: Matias Kwieknak, az elhunyt cigánykirálynak az özvegye feljelentést tett a napokban megválasztott új cigánykirály ellen, akit azzal vádol, hogy összeszidta és életveszélyesen megfenyegette. Az özvegy kéri az új cigánykirály letartóztatását.

Maramures megyei hírek. Sighet. Saját tud. Sápanta községben néhány nappal ezelőtt tűz hamvasztotta el Stan Todor gazdálkodó házacskáját. A vizsgálat során megállapították, hogy a tüzet gyújtogatás okozta, mert a 25 ezer lei értékű ingatlan 70 ezer leire biztosították. A ház tulajdonosa és bűntársai ellen eljárás indult. Vad községben a csendőrség elfogta Ood Joan rovtmultu betörőt, aki az utóbbi időben a megyében sorozatos betöréseket követett el. — A maramuresi takarmánytermés némi javulást mutat. A párnapos kiadás eső a sarju minőségét és mennyiségét nagyban javította. — Campulung la Tisan Csurka Károly veszettyanus hársányát a hatóság elpusztította. Egy hét leforgása alatt már három ehhez hasonló megbetegedés történt. — A sighet-i állami adóhivatal a több év óta raktárában lévő lefoglalt ingóságokat a jövő hét folyamán elárverezzi.

MEGÖLTÉ A FELROBBANT PUSKA. Lugojirol jelentik: Halálosvégű szerencsetlenség történt a lugojkörnyéki Harmadia községben. Grasu Miklós lakodalmi mulatozás közben kiment az udvarra, hogy puskájából néhány üdvölvést adjon le. Eddig kiderítetlen okból a fegyver kezében felrobbant és a vasszilánkok súlyos sebet ejtettek arcán és fején. Grasu Miklóst nyomban beszállították a lugoji kórházba, ahol sérüléseibe röviddel beszállítása után belehalt.

Felvétel a satumarei és oradeai papneveidébe

Azok az ifjak, akik hivatást éreznek a pap-pályára és a szükséges testi tulajdonságokkal is rendelkeznek f. é. július 15-ig terjesszék be folyamodványukat a Püspöki Hatósághoz Satu-Maren és Oradeán, jelezvén, hogy melyik egyházmegyébe kérik felvételüket.

A sajátkezü folyamodványhoz mellékelni kell a) keresztlevelet, b) érettségi bizonyítványt, c) plébános (hitoktató) zárt borítékban csatolt jellemző jelentését, d) a szülők házassági bizonyítványát, e) bérmelevelet.

A felvételi vizsgálatra személyes megjelenés kötelező éspedig július 17-én délelőtt 10 órakor az oradeai, július 19-én délelőtt fél 11 órakor a satumarei püspöki irodában.

A felvételi vizsga tárgya: Hittan, latin nyelv szónoklás és ének

Szervező gyűléseket rendez a Magyar Dolgozók Országos Szövetsége Ciuc megyében

A csendőrség őrizetbevette a központi kiküldötteket

Mercurea-Ciuc. Saját tud. Sándominic, Ditrău után a Madosz, a Magyar Dolgozók Országos Szövetsége Armăseni községben is „szervező” gyűlést tartott. A hangzatos elnevezés és cím alá elbújt kommunista alakulat állandóan keresi a megyében azokat a községeket, ahol bizonyos belső békétlenségek továbbbítésével talajt szerezhet magának. Az egész megyében ennek a pár községnek akadtak „népapistolai”, akik, miután nem tudtak nyílt színvallással a közélet porondjára lépni kommunista elveik miatt: most már a keresztény magyar egység megzavarása terén mégis megnyilatkozó lehetőséget kaptak maguknak. A keresztény magyar egységhez hű közönség azonban fájdalommal látja, hogy ezek a zavarkeltők a gyűléstartásra engedélyt kaptak s ugyanakkor a legbékésebb célú és rendeltetésű közművelődési gyűlésekre, sőt vallásos megmozdulásokra is egyes hatóságok vonakodnak kiadni az engedélyt.

Armăseni községben a „dolgozók” vasárnap, mise után, tartották meg az „alakuló” gyűlést. A központ kiküldöttje bizonyos Cziko Lórenc nevű ciucsángheorgheni származású, jelenleg sf.-gheorgheni mészáros volt. Cziko Lórenc nevére emlékszik még a ciuci közönség: a pénzhamisításban való részvétel miatt eljárás alatt állott. Ennek a kiküldöttnek armăseni „jobbkeze” Lukács Márton szabó volt. Ő csinált propagandát a községben és ő szerzett helyiséget a gyűlés megtartására. Elment Csedő Vencel almegeyebíróhoz és kérte a Katolikus Népszövetség közművelődési termét. Csedő ismerte Lukácsot és tudta, hogy nem járhat jobban. Jelentette az esetet Molnár Imre plébánosnak, aki a békeesség kedvéért beleegyezett a terem átadásába, száz lei teremhasználati díjért. Tehát a katolikus nagygyűlés magasszellemű és emelkedett határozatai után pár nappal egy Katolikus Népszövetség kulturházában tarthatott szervezőgyűlést olyan alakulat, amely csalással, ámtitással, a társadalmi rend felborítására irányuló törekvéseivel, vallásellenes célkitűzéseivel veszélyezteti az állam és társa-

dalmi renden kívül a példás katolikus erkölcsi szellemet, éppen a legerősebb talajon, a székeylakta területeken.

A „dolgozók” itteni gyűlése folyamán megalakult az ő helyi „tagozat”-uk, melynek elnöke Mihály Ágoston lett. aláírta a „sorozási” ívet még több megszedített ember és aztán folyt az ital. Végre a községi lakosok, s különösen a nők felzudulására a csendőrség is beleavatkozott a dologba. Amint jó hangulatban a kiküldött és „díszkisérete” a faluból az állomásra akart távozni, lefogták őket és az őrsőn őrizet alá helyezték. A felzudult lakosság érdekében Karácsony István községi bíró és Ionica állami iskolai igazgató hívták fel a csendőrség figyelmét hivatalosan a veszélyes gyülekezésre. A csendőrség intézkedést kért felsőbb hatóságtól a továbbiakra nézve, addig a „dolgozók” őrizetben maradnak.

szabadlábRA HELYEZTÉK A „DOLGOZÓKAT”

Mercurea-Ciuc. Saját tud. Amint utólag értesülünk, a csendőrség Cziko Lórencet és hat társát átadta az ügyészségnek és az ügyészség még szerdán szabadlábRA helyezte őket.

Nem kezelhető idegenként az, aki formai okok miatt maradt ki az állampolgársági névjegyzékből

Elvi jelentőségű döntést hozott a chisinaui ítéletábla egy basarabiai kereskedő cégbejegyzési ügyében

Bucurestiből jelentik: Elvi jelentőségű és az egész ország kereskedő társadalmát érdeklő jogerős döntést hozott a chisinaui ítéletábla. Néhány hónappal ezelőtt egy basarabiai kereskedő kérte cégének bejegyzését. A kereskedő egyetlen hiányossága az volt, hogy a kereskedő állampolgársága nincs rendben, tehát felmerült a kérdés: vajjon idegennek, nem román állampolgárnak minősítendő a cég tulajdonosa és bejegyezhető-e a cégjegyzékbe. A bíró így döntött, hogy teljesíti a kérést és elrendelte a basarabiai kereskedő cégének bejegyzését, mire a chisinaui kereskedelmi és iparkamara meglebbezte a döntést. A kereskedő sohasem volt idegen állampolgár, hanem formai hibák miatt maradt ki annakidején az állampolgári névsorból, de nem optálta egyetlen idegen állampolgárságát. A törvényezők ennek ellenére az álláspontra helyezkedett, hogy a kérvényező kereskedő idegen s ezért megsemmisítet-

te a cég hivatalos vezető bíró döntését.

Az érdekelt kereskedő természetesen nem nyugodott bele ebbe a döntésbe, felfolyamodással élt és így került az ítéletábla elé az ügy. A chisinaui ítéletábla elfogadta a felfolyamodás érveit és ítéletében kimondta, hogy azok a basarabiaiak, akiknek nincs meg ugyan a formai állampolgárságuk, de minden joguk meg van arra, hogy román állampolgárnak vallják magukat, nem tekinthetők idegeneknek és nem is kezelhetők így. Eppen ezért a chisinaui kereskedelmi és iparkamarának nem áll jogában a cégbejegyzés megtagadása.

Olvassátok és teriesszétek a Magyar Lapok-at!

Veszedeles tűz pusztított egy arad megyei községben. Aradról jelentik: Tegnap délelőtt veszedeles tűz pusztított Ineu községben. Feier János gazdálkodó udvarán egy eldobott égő cigarettától meggyulladtak az aratáshoz előkészített kékvető szalmakötelek. A tűz percek alatt elhárapódzott és mire mezőn dolgozó házbéliek hazarohantak s a tüzoltók kivonultak, már lángokban állott nemesek Feiernak, hanem szomszédjának Teodora Gheorghenak az istállója is. A nagy forróságtól megfeszített munkával sikerült csak a tüzet elfojtani. A kár jelentékeny.

Kettős érettségi találkozó. Odorheiu. Saját tud. Odorheiu vasárnap kettős érettségi találkozó volt. A római katolikus főgimnáziumban és a református kollégiumban 1907-ben érettségizettek jöttek össze harmincéves találkozóra. A római katolikus főgimnáziumban végzett 34 öreg diák közül a következők jelentek meg: Nyíró József író, dr. Orbán Domokos orvos, Vakár József, örmény szertartású plébános, Deacu János főszolgabíró, Antal János és Barabás Márton plébánosok, Marosi Márton unitárius lelkész és Tamási Endre magánzó. A kollégium volt növendékei közül Gönczy Lajos teológiai tanárral az élen mintegy 8-an jöttek össze. Mindkét intézet öregdiákjai délelőtt délelőtt istentiszteleten vettek részt, majd megkoszorúzták az elhunyt tanárok sírját és köszöntötték a régi kedves Alma Matereket. Este közös összejövetelt tartottak, amelyen a különböző évfolyamok öregdiákjai és hozzátartozói közül mintegy százan jöttek össze. Megható pohárköszöntőkben ünnepelték a még életben lévő tanárokat, kegyelettel emlékeztek meg az elhunytakról és szeretettel üjtötték fel azt a kapcsolatot, mely Odorheiu két ősi intézetét és diákjait egymáshoz fűzte.

Félholtra vert haragos. (Zalau.) Salagea. Mircea. Ciutac Vasile és Pros Joan somesgurus-leui gazdák pár héttel ezelőtt valamin összevesztek Jancu Dumitru falubelijükkel, akit megfenyegettek, hogy legközelebbi alkalomkor, amikor összetalálkoznak, megverik. Ez a találkozás az elmúlt délután történt meg. A három gazda a kocsmából jövet találkozott Jancuval, akit először összeszidtak, majd botjaikkal verni kezdték. A tulerővel szembenálló Jancu félholtra verték haragosai. Ezzel szemben állapothoz, véresen vitték kórházba. A verekedőket őrizetbe vette a csendőrség.

Életietl adott magáról Earhart Amelie?

San Franciskóból jelentik: Az Istaca partörző hajó rádióállomásán titokzatos rádiójeleket fogtak fel, amelyeket Earhart Ameliének tulajdonítanak. Az újabb rádiójel alapján repülőcsoport indult el a repülőnő felkutatására. Az Egyesült Államoknak eddig már 250 ezer dollárjában van Earhart Amelie hollétének kutatása, amennyiben hat partörző hajót és egész sereg repülőgépet foglalkoztattak már eddig.

PAPANA FŐHADNAGY IS A REPÜLŐNŐ KUTATÁSÁRA AKART INDULNI

Bucurestiből jelentik: Egyes fővárosi lapok arról írnak, hogy a Newyorkban tartózkodó Papaná főhadnagy önként vállalkozott, hogy repülőgépen elindul Earhart Amelie felkutatására. Az utolsó pillanatban hiusult meg Papaná terve, mert az a repülőgépgyár, amelyik Papaná newyork-bucuresti útjához való hárommotoros repülőgépet konstruálta letiltotta Papanát a próbálkozástól.

Amelia Earhardt

* Agyvérzésre hajlamos idősebb embereknek a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűviz — reggel éhgyomorra egy kis pohárral — nagyfontosságú szolgálatot tesz azzal, hogy igen könnyű, lágy székletet és kielégítő emésztést biztosít. Az orvosok ajánlják.

Új oltárt kap a monumentális timisoarai templom

Timisoara. Saját tud. Szánthó László iparművész, kiváló oltárépítő és faszobrász, aki legutóbb megfaragta a második kerületi monumentális plébániatemplom részére Kis Szent Teréz oltárát, gyönyörű, művészi kivitelben. Most aztán két művészi szobrot faragott az új oltárra, Szent Ágnesét és Szent Ceciliát. Mindkét szobor új díszre a nagyszabású templomnak, az új oltárral egyetemben. Oltár és szobrok teljesen összhangban vannak a templom konstrukciójával és többi oltárával, ezek viszont tiroli faragásúak. A Banatba szakadt székelyeredeti iparművész munkája minden sem maradt mögötte a híres tiroli faragásnak. A két új szobor közül különösen Szent Cecília szobra lep meg: a művész hódolatát akarta kifejezésre juttatni ebben a szoborban, az egyházi művészet védszentje iránt. Ugyiszólván légiességű vonalak emelik az alkotás művészi magasságra. Szánthó László most újabb oltárt tervez, ugyancsak a második kerületi plébániatemplom részére. Arról van ugyanis szó, hogy párhuzamosan a Kis Szent Teréz-oltárral még egy oltárt emeljenek. Az új oltárt talán hamarosan meg tudják valósítani, tekintettel arra az áldozatkészre, amelyről tech K. Géza apátplébános már az előző oltár-építés során is meggyőződött. Így aztán a monumentális templom, amely mint építmény is tréves, belső berendezését illetően is egyre szelednek a teljességhez.

Magyarnémim született...

Mielőtt bárki is hajlandó volna zárt intézetbeli kezelést ajánlani részemre a különös bejelentés miatt, kérem, hogy higgadtan olvassa el felvilágosító soraimat. Rájön majd arra, hogy nekem van igazam. A helyzet ugyanis tényleg az, hogy a napokban egy vadonatúj magyarnémivel gyarapodtam. Ha unoka, leánygyermek, vagy unokaöccs születik a családban, ezen senki sem csodálkozik, hiszen a természet rendje szerint van a dolog, hogy új kisgyermekkel bővül a család, de pont mindjárt egy magyarnémit kapni, ebben van némi fantázia!

A napokban rokonságnál voltam, amikor a másodikonokanővérem egy szőke aszsonyhoz vezetett s aszonta humocot mosolylyal: „Ez a te egyik harmadfélunokanagynémid, akiről idáig nem tudtál. No, csókoljátok meg szépen egymást”. Szőke magyarnémit szívesebben csókolok meg, mint kopasz nagybácsit, tehát teljesítettem a felszólítást, most végre is harmadfélunokaöccs vagyok. A néni ugyan cirka tíz évvel idősebb nálam, szóval lehet úgy... pardon, nem szóltam semmit. Életkorának saját bevallása szerint t. i. én volnék az ő nagyapja, de hát ez nem fontos, éljen az új rokon!

En már amúgy sem lepődöm meg, ha új rokonnal gyarapodom. Nálunk nemzeti sajtóság, hogy mindenki rokonságban van egymással, ha másként nem is, hát úgy, hogy a te nagymamád, meg az én grószmutim két öregasszony volt. Bárhova megyek, eddig sohasem látott rokonok borulnak a nyakamba, akik a Firhanek-, Csumpa-Hörömp-, illetve Czucos-család révén tartják velem a családi kapcsolatot és kérnek naponta öt-hat szabadjegyet moziba, színházba, kiállításra. Éppen ezért bejelentem, hogy még ezt a későn jött csinos magyarnémit vállalom, de aztán ne tovább! Annál is inkább, mert a Firhanek-, Csumpa-, Hörömp-, illetve Czucos-családdal sohasem voltam rokonságban, másrészt pedig 1942-ig már minden potyajegyet eligérttem.

K. A.

200 LEIVEL meglátogathatja a párisi világkiállitást...

Lehetetlennek tartja? Pedig tényleg állításunk nem a fantázia születte.

Menjen még ma az Állami Sorsjáték sorsjegyárusához és VÁSÁROLJON SORJEGYET.

JULIUS 15.-én lesz az Állami Sorsjáték I. osztályának a húzása.

Várjon bizalommal erre a dátumra, akkora nyereget hozhat Önnek, hogy egész családjával elutazhatik Párisba.

14. sorsjáték, I. osztály

SPORT

Farr nem áll ki Schmeling ellen

Kitűnő ajánlatot kapott az angol bajnok s így szeptemberben Louis ellen mérkőzik Amerikában

Alig simult el az az amerikai botrány, hogy Braddock nem akart kiállni a világbajnokságért Schmeling ellen, mikor újabb eset tartja izgalomban a világ ökölvívó köreit.

Az amerikai Braddock, aki Baer legyőzésével szerezte meg a világbajnoki címet, két évig háborítatlanul pihent babérain, illetve dollárjain és rá sem hederített a kihívásokra. Végül is az amerikai ökölvívó szövetség kényszerítette, hogy Schmelinggel szemben védje meg címét. A német bajnok át is hajózott Amerikába és készülődött a nagy találkozóra, mikor Braddock váratlanul a néger Louis ellen kötött le mérkőzést és ki is állott ellene. Braddockot emiatt most élelfogytiglan tiltották a versenyzéstől, de ezen csak mosolyog a volt világbajnok, mert amúgyis „nyugalomba vonult”. A Louis elleni vesztes mérkőzésre 450 ezer dollárt (76 millió lejt!) keresett és ebből a szerény kis összegből majd csak eléldézel valahogyan. A volt kikötőmunkást eddig is úgy is-

merték, mint a „legtakarékosabb ökölvívót”.

Schmeling miután dolgvégezetlenül tért vissza Amerikából, az angol Farr ellen mérkőzést kötött le. Megállapodtak, hogy június 30-án mérkőzzenek Londonban és ezt a mérkőzést úgy a amerikai mint az angol szövetség világbajnokinak ismerte el. Vagyis, aki itt győz, az világbajnok, mert Louis Braddock elleni győzelmével még nem szerezte meg ezt a címet. Schmelinget most az a kellemetlen meglepetés érte, hogy ezuttal is kijátéztak vele: Farr annak ellenére, hogy aláírta már Schmelinggel a megállapodást, most sokkal csábítóbb ajánlatot kapott Amerikából és sutba dobva az adott szót, hallani sem akar már a német elleni mérkőzésről. Farr Joe Louis ellen mérkőzik Newyorkban szeptemberben.

Schmeling máris panasszal él és ezuttal bizik abban, hogy igazat adnak neki.

A labdarúgó világbajnokság csúcspontját tartanak a franciák. Párizsból jelentik: Az 1938. évi labdarúgó világbajnoksággal kapcsolatban riasztó hírek terjedtek el. Argentína hivatalosan bejelentett lemondása után úgy tudják: Magyarországon az egyesületek mozgalmat indítottak annak érdekében, hogy a magyar labdarúgás ne legyen képviselve a világbajnokságon, mert a selejtező mérkőzések és a döntő miatt elvesztett napok, elviselhetetlen veszteséget jelentenek az egyesületeknek. Párizsban attól tartanak, hogy a magyarok példáját az osztrákok és csehek is követik. Az tény, hogy a magyar egyesületek között valóban indult ilyen mozgalom, de az is bizonyos, a hivatalos körök viszont már csak tekintélyből is ragaszkodnak ahhoz, hogy Magyarország nem alacsonyozhatik a világ legjobb labdarúgójának ta-

Románia szempontjából előnyös... Bucurestből jelentik: A futballszövetség azt ajánlotta Egyiptomnak, hogy egy 1938. tavaszán Bucurestiben eldöntésre kerülő mérkőzésen döntsék el, hogy melyikük jut a világbajnokság döntőjébe. Annak, hogy Egyiptom elfogadja a most elküldött ajánlatot, nincs valószínűsége a több, min bizonyos, hogy a végén abban egyezik meg a két szövetség, hogy két mérkőzésen döntenek. Az első Egyiptomban lesz s a második Bucurestiben.

Kedvezményes I. osztályú fürdőjegyek az Episcopesti fürdőre, kiadóhivatalunkban kaphatók

KÖZGAZDASÁG

Szóbeli társas szerződések sem mentesek az illeték alól

Ellenőrzi a pénzügyigazgatóság a társas szerződések illetékezését. — Kitermelési jog — nem esik ingatlanilleték alá

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium két érdekes rendeletet küldött a pénzügyigazgatóságokhoz a bélyegtörvény alkalmazása tárgyában. Ezek közül kétségtelenül a legnagyobb figyelmet érdemli a társas cégek társasági szerződéseinek illetékezésére vonatkozó rendelet. A bélyegtörvény szerint a társasszerződések után az alaptőke 2,7 százalékának megfelelő összeget kell illetékképpen befizetni. Gyakori eset az, hogy a társas vagy általában nem kötnek írásos szerződést, vagy pedig azt nem mutatják be a pénzügyigazgatóságnak. A miniszteri utasítás szerint a szóbeli társas-szerződések is illetékezendők, miért is legközelebb a pénzügyi ellenőrök végigjárják a társas-cégeket és 1931-ig visszamenőleg megállapítják, hogy hol nincsenek a társas-szerződések illeté-

kezve és kihágás esetén az illeték háromszorosát rójják ki. Általában azonban ennek a felülvizsgálatnak jelentősebb eredménye nem lesz, mert a Kereskedelmi és Iparkamarák az általuk vezetett céghivatalnál csak úgy jegyzik be a társas cégeket, ha azok illetékezezt társasági szerződést mutatnak be. A most kiadott miniszteri utasítás egyaránt vonatkozik a közkezeseti és a betéti társaságokra.

Egy harmadik miniszteri utasítás a kitermelési jogok engedélyezésére nézve kijelenti, hogy az ilyen ügylet az ingó vételárra vonatkozó illeték alá vonandó. Egyes pénzügyigazgatóságoknál az erdőkitermelési jogok átruházását mint ingatlanvételt, 7 százalékkal számoltak el, holott a helyes illetékezés a rendelet szerint a jövőben 1,4 százalékkal történik.

A szövetkezeti gondolat népszerűsítése Ciucban

Mercurea-Ciuc. Saját tud. Jóléso és elismerést érdemlő tevékenység folyik megszerte a szövetkezeti gondolat népszerűsítése és felkarolása tekintetében. A községek vezetőemberei, népnevelői megragadnak minden alkalmat, hogy a tömörülésben rejlő erő előnyeiről tájékoztassák a népet. Igen nagy szolgálatot tesz ennek az ügynek dr. Karda Ferenc, a ciucsan-dominici „Viktoria” szövetkezet elnöke. A szövetkezeti gondolatnak szentelt napon Sándominic nagyközségben nagy néptömeg előtt tartott előadást „A szövetkezetek története, fejlődése és hivatása” címen. Székely László segédlelkész „Az egyház és a szövetkezetek” címen értekezett és népszerűen ismertette a legujabb pápai körlevél sürgető felhívását a szövetkezeti mozgalmak felkarolására. A szövetkezeti napot a tomesiti fuvós zenekar kitűnő játéka és Selyem Tamás kántortartó vezetése alatt a dícséretet nyert énekkar szereplése tette változatosabbá.

Új cégjegyzés törvény?

Megnehezítik a fiatalságnak a kereskedelmi pályán való elhelyezkedését

Bucurestiből jelentik: A kereskedelmi és iparkamarák szövetsége törvényjavaslatot dolgozott ki a cégjegyzési törvény megváltoztatására. Az új javaslat szerint önálló kereskedő csak az lehet, aki legalább is az elemi iskolát elvégezte és ötévi gyakorlatot mutat fel. A kereskedelmi gimnázium, vagy más kereskedelmi középiskola elvégzése a gyakorlat idejét két évre szállítja le. Ha a kereskedő falun akar letelepedni, úgy a kötelező gyakorlat ideje egy évvel kevesebb, mint a városokban.

A cégjegyzést, amely eddig aránylag könnyű volt, most nagyon megnehezíti az új törvényjavaslat, amennyiben hivatalos okmányok egész légióját követeli meg, ami feltétlenül megnehezítené a fiatalságnak a kereskedelmi pályán való elhelyezkedési lehetőségeit.

TÖZSDE

Zürichi zárlat, Párizs 16,89 fél, London 21,65 háromnegyed, Newyork —, Brüsszel 73,55, Miláno 23, Amszterdam 240,32 fél, Berlin 175,42 fél, Bécs — schilling 82,10, Prága 1524, Varsó 82,05, Peking 10, Bucuresti 325.

Működési engedélyt kell kérnie minden gyárnak

1937 december 31-ig minden gyárnak be kell nyújtania úgynevezett „helyzetjelentését”

A kereskedelmi és iparügyi minisztérium a kartell-törvény alapján a következő rendeletet adta ki, melyet valamennyi érdekelt területnek így az oradeai Kereskedelmi Csarnoknak is megküldtek: Az összes, 1937 május 10-én meglévő gyárak kötelesek három példányban kiállított helyzetjelentést beadni a minisztériumnak.

A jelentésnek a következőket kell tartalmaznia:

1. A gyár pontos címe.
2. A gyár pontos tervrajzai, amelyekből világosan kitűnjék a gyár által elfoglalt épület, berendezések, gépek és területek minősége és nagysága.
3. A gépek rajzai, fényképei és részletes leírása, amelyekből az azonosság könnyen megállapítható.
4. A telep, ingatlan és teljes felszerelés napi áron való felértékelése.
5. A nyersanyag, félkésztermények és a használt tüzelőanyag feltüntetése.
6. A gyártmányok természete és minősége és a gyár kapacitása.
7. A gyár alapításának pontos dátuma.
8. Kezdeti méretei és az azóta történt változások.
9. A jelenlegi tulajdonosok és volt tulajdonosok megnevezése.
10. A gyár esetleges szünetelése az utóbbi öt évben.

Ez a kimutatás 1937 december 31-ig adandó be a kereskedelmi és iparügyi minisztériumhoz.

A rendelet értelmében a már létező gyárak a fenti adatok beküldése után megkapják a minisztériumtól a működési engedélyt.

A rendelet gyárnak minősíti mindazokat az iparvállalatokat, amelyek nyersanyagokat, vagy félkészterményeket dolgoznak fel és amelyek tiz munkásnál és husz lóerőnél többet foglalkoztatnak.

ISMÉT JEGYZIK A BUCURESTI TÖZSDÉN A FRANCIA FRANKOT. A Nemzeti Bank többnapos halasztás után ismét megállapította a francia frank hivatalos árfolyamát. A tegnapi jegyzés szerint egy frank eladás esetén 3,75 leí, vásárlásnál pedig 3,95 leí. Külföldön élénk volt a frank iránti érdeklődés. Londonban 128,41. Párizsban az angol fonthoz viszonyítva 128,43. Zürichben pedig 16,88 volt az árfolyama. Nálunk szabad piacon változatlanul zryengen a frank, négylegesen 7 lejjelel számolják a valóságban azonban még olcsóbb

Amerikai termésbecsések

Newyorkból jelentik: A július 1-i állapokra vonatkozó magánbecsések szerint az Egyesült Államok idei termése őszi búzából 649 millió bushelre tehető a június 1-i 659, az április 1-i 665 millió magán- és a június 10-iki 649 millió bushelre hivatalos becsléssel szemben. A múlt évi termés őszi búzából 519 millió bushel volt. Tavaszi búzából 243 (június 1-én 239 és június 1-én a hivatalos becslés szerint 100,4) millió bushelre számoltak.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 3 leí, vastagabb betűvel 6 leí. Legkisebb apróhirdetés ára 30 leí.

Alkalmazás

Házvezetőnőnek
ajánlkozik intelligens középkorú nő, aki háztartást önállóan vezetett. Cím: Salonta, Római katolikus plébánia.

Lakás

Egy udvari
szoba-konyhás lakás kiadó augusztus 1-re. Oradea, I. G. Duca 23. Érdeklődni lehet 4. sz. alatt.

Kiadó
3 szobás modern lakás augusztus 1-re. Oradea, Lahovári-utca 8.

Kiadó
augusztus 1-re összkomfortos 4 szobás lakás. Oradea, Strada D. Cantemir 25. szám.

2 szoba
mellékhelyiséggel azonnalra kiadó. Oradea, Str. Bratianu 52.

Kerések
lehetőleg a központban 1 vagy 2 szobás lakást, mellékhelyiségekkel. — Címeket: „Pontos fizető, gyermektelen” jellegére a kiadóba kérek.

Kiadó
uri családnál a központban különbejárata, elegánsan butorozott utcai szoba. Oradea, Str. Bratianu 21.

Kiadó
egy és kétszobás lakás Oradea, Str. Codrilo 11. Strand mellett.

Adás-vétel

Ajtófélfá
(2,60x1,50) kettős ajtóval eladó. Oradea, Str. Take Jonescu No. 6.

Eladó
2 lakrészből álló ház Rátul Comendantului, Str. Vaporului 10.

Egy szép nagy
filodendra, 14 levelű eladó. Oradea, Str. Bratianu 52. szám.

2 darab
jókarban levő gyermekvaságy eladó. Antal, Oradea, Strada Aurel Vlaicu 35. szám.

Jókarban
lévő szabó vasalót és szénkályhát veszek. Si may, Oradea, Strada Alexandri 44.

Hülönfélé

Találtatott
egy farkaskutya. Igazolt tulajdonosa átvetheti, Oradea, Str. Ciogariu 12. alatt.

Udvari butorozott szoba
kiadó. Oradea, Str. Nicolae Zsiga 27.

Windsor herceg és felesége

a közeljövőben Budapestre érkeznek, honnan Balatonfüredre, majd pedig Keszthelyre mennek nyaralni.

Készült a Szent László-nyomda Rt. k. Oradea, Str. Reghe Carol II. No. 5.